

ŽABLJAK LJETI

oaza mira, svježeg vazduha i aktivnog odmora

„Dobro došli na Durmitor, ovdje sloboda ima krila,
Dobro došli na Durmitor, ovdje su domovi zmajeva i vila,
Dobro došli na Durmitor, ovdje i noći imaju oči,
Dobro došli na Durmitor, da vam se sveto piće utoči,
Dobro došli na Durmitor, ovdje sunce zlati lice,
Dobro došli na Durmitor, ovdje su žene zvijezde Danice,
Dobro došli na Durmitor, ovdje je svaki cvijet lijek,
Dobro došli na Durmitor, da vidite Homerov svijet.“

Mirčeta – Miro Bulić

Mirna luka naših snova, u kojoj osjećamo svaki treptaj tišine, to je Nacionalni park Durmitor, sa brojnim vrhovima, rijekama i jezerima. Svakog ljeta je u centru interesovanja domaćih, regionalnih i stranih turista, koji popunjavaju svako slobodno mjesto u privatnom i hotelskom smještaju, svaki dio čamca za splavarenje i sva mjesta u restoranima i kafićima...

Sad malo o vrijednostima Durmitora, za one koji ne znaju – da znaju, a one koji su čuli – da podsjetimo. Čini se da je Durmitor nekada bio ljetnjikovac bogova i da se tu nebeska plavet odmara na džinovskim plećima planine. „Soa nebeska“ ima sedam zaštićenih područja, a kompletno je na listi svjetske kulturne i prirodne baštine UNESCO-a i samim tim pod njegovom zaštitom. Dakle, dvostruka zaštita! Ipak, činjenica je da se na Durmitoru često bespravno sječe i gradi, a nekad ljeti i gori šuma! To su razlozi za brigu savjesnih i odgovornih! No, to nije samo ovdje slučaj. Masiv Durmitora pruža idealne uslove za planinarenje na visovima koji su međusobno različiti po karakteristikama. Na jednoj strani su oštri vrhovi, na drugoj „pleća isjeckana na prutove“ (Prutaš), vertikalno je zasječen Savin kuk, u unikatno ruho je odjeven Međed... Dovoljno je reći da su na Durmitoru odlično obilježene planinarske staze, pa krenite. Čuo sam da nijesu ni mnogo teške za osvajanje. Do najvećeg vrha, Bobotovog kuka (2.523 m) potrebno je 5 sati i 30 minuta, ako ste spremni fizički za uspon i imate potrebnu osnovnu

opremu. Tom prilikom doživjećete najljepše poglede, mirise, svježinu vazduha, Suvu Lokvu i Zeleni vir, jezerske oaze. Kompletan dojam će biti, ako tokom osvajanja vrhova, obiđete i ledenu pećinu, čudo prirode, sa stalaktitima i stalagmitima, čistim vazduhom i studenom planinskom vodom. Iznad Žabljaka (na 1450 metara, najvišoj urbanoj naseljenoj na Balkanu) uzdižu se 23 planinska vrha sa preko 2.200 metara, a okružuje ga 18 planinskih jezera i kanjon Tare, najdublji u Evropi. Neko će poželjeti da sjedi i fotografiše dok ga gledaju „gorske oči“. No, neki će se i okupati u njima, jer je voda dovoljno topla. Najpoznatije i najdostupnije je Crno jezero, ali su, ništa manje atraktivna - Vražje, Riblje, Modro, Veliko i Malo Škrčko jezero, Zminje, Zminičko, Barno, Zabojsko... Mi smo obišli, kružeći oko Podgore, jednog od najljepših sela, Ivovu vodicu. To je manje jezero u debeloj hladovini, oko kojeg je mnogo divljih jagoda, a stanište je vilinih konjica i ostalog malog živog svijeta. Pravi raj gdje možete ostati cijeli dan. Odmah je pored Podgore i puta, a oko njega nikoga. Kad bi došli do njega, imali bi svoju oazu, na dan ili dva. I najljepši pogledi na Taru su blizu Podgore. Nezaboravni pogledi su sa vidikovaca Ravno, Brojila (nekad se tu brojile ovce) i Tmorske glavice, koji su od Žabljaka udaljeni samo 7 kilometara. No, i šetnja preko nekoliko stotina metara šumske staze je pravi ugođaj, na putu za vidikovce, zbog visokih četinara.

Dok gledate planinsku ljepoticu i njen kanjon, možete čuti priče pravog Durmitorca Mirka Stevovića koji će Vam sa žarom pričati o tome da su u vrijeme strašnih zima spuštali stoku pored Tare, u pećine, i jednom sedmično je obilazili. Ne znam da li je to više zanimljivo ili storija o tome kako se po nekoliko dana čekalo da vidite pravi filmski događaj – bacanje balvana s planine u rijeku, da bi on putovao u Bosnu, gdje će biti pretvoren u građu. Dešavalo se da se ta drvena gromada prilikom pada razbije u paramparčad, što je žalostilo one koji su od njih zarađivali, ali bilo zanimljivo očima dječaka koji su posmatrali. I danas sa žarom pričaju o tome.

„Suza Evrope“, zaštićena parlamentarnom rezolucijom od pravljenja hidroelektrane, ima jedinstven kanjon, dubok negdje i do 1.300 metara. Drugi je po veličini u svijetu, pa ga zovu „Crnogorski Kolorado“. Čari Tare, njene bukove, vrela od kojih su najpoznatije Bajlovića sige, crne borove, mostove, njene pritoke, izvore, stijene i pećine, njene ljude i splavare, možete doživjeti, ako sjednete na splav. Za tu uslugu se možete obratiti Nacionalnom parku ili bilo kojoj agenciji. Splavarenje Tarom je već duže najatraktivnija ponuda crnogorskog turizma. Neću taj fenomenalan ugođaj propustiti ni ovog ljeta. Uglavnom je u ponudi rafting gumenim čamcima, a

možete biti na Tari jedan ili više dana, pa osim igre na vodi, doživjeti ručak pored rijeke ili spavanje uz žubor vode. Zamislite samo to buđenje i prvu kafu na Tari. Ako ste već bili ili odete, javite nam se da čujemo Vaš utisak. Gledajući sa vidikovaca, koje smo pomenuli, preko kanjona Tare, vide se pljevaljska sela Zasad i Ograđenica. Vele Durmitorci da su oni znali čuti lavež pasa s te strane, kad duva vjetar i da su se čuvajući stoku siti razgovarali sa mještanima nad drugom stranom kanjona. Ono što nas je razalostilo je dim iz kanjona Drage, koji je u blizini Tarinog. Taj požar je bio nedostupan vatrogascima, a kasnije je gorjelo i u kanjonu Tare. Pitamo se da li je to nebriga, namjerno zlo ili priroda gori samu sebe?!

Poslije lijepog jutra nad kanjonom Tare, odlazimo kod domaćina Milana Popovića koji živi u Podgori. Od ranog jutra sa svojim malcima (sinovima i sinovcima) kosi. Uključen je u projekat eko sela Podgora. Nudi smještaj u novoj drvenoj kućici, za 10 eura po osobi, a ako požele, turisti kod Popovića mogu ručati nacionalna jela. Mi smo baš lijepo meračili vruću pogaču, skorup, sir, govedinu, jogurt i još mnogo toga. Onda smo obišli kapacitete, uvjerali se da su fantastični, a potom i malo kosili, neki vično, drugi rizično. Jedno od zadovoljstava koje možete dobiti u eko-selima je srdačan ljudski razgovor sa puno humora, što je rijetkost u hotelu.

Selo Podgora, udaljeno 5 km sjeverno od Žabljaka prema kanjonu Tare, dio je Međunarodne mreže eko sela, projekta koji je kod nas sprovodila NVO "Most". U skladu sa održivim razvojem, da se ne remeti prirodni sklad i način života stanovništva, a opet da se do kraja ugodi turistima. Podgora je jedno od sela koje još živi, ali uspješnim sprovođenjem ovog projekta poboljšao bi se život stanovništva, sve kao u paroli – "da svako selo bude eko, da ljudi u njima budu neko". Selo u blizini kanjona Tare, zagrljeno četinarskom šumom, išarano mirisnim cvijetnim livadama, sa domaćinskim kućama gdje su srdačni ljudi i zdrava hrana, pravi je raj za naše i strane turiste. Zato se u Podgoru već rado dolazi, a iz Hrvatske se prijavljuju u grupama, za zimu. Podgora je na početku, kao vjesnik uspješnog seoskog turizma kod nas.

Ima Žabljak mnogo potencijala, ali ih treba objediniti, prezentirati i dopuniti. „Dani planinskog cvijeća“, Festival održivog turizma, pojedinačni programi Turističke organizacije Žabljak, obuhvataju različite programe koji promovišu organsku hranu, narodnu radinost, rekreativne i ekstremne sportove... Sportske događaje organizuju planinski biciklisti, oni vješti u slobodnom penjanju i skijaši na Debelom nametu... S obzirom da je tog ljeta 2007. jedini provod bio u lokalima „Čudna šuma“, „Dvorište“ i „Ski bar“, pitali smo se zašto mnogo toga nedostaje i

to već duže traje u našem planinskom centru, zar je jedino primorje – Crna Gora i zar samo strani investitori mogu da promijene i dopune ono što već imamo kao ponudu. Nama nije bilo dosadno za tri dana provedena na Žabljaku, a nije ni moglo biti.

Nijesmo propustili da upotpunimo durmitorski ugođaj – posjetom galeriji vajara i slikara Mića Blagojevića. Dok gledate najljepše motive iz prošlosti ovih prostora, na slikama i drvenim skulpturama, Mićo će Vam pričati zanimljive priče o krilatim konjima, vilama, o Prutašu i Savinom kuku, te nestalom gradu Pirlitoru. A kad vidite toliko ljepote i čujete toliko toga mitskog, nezaboravno bi bilo da sretnete i pjesnika Radenka Popovića koji je čas kauboj, čas Meksikanac, zavisno od šešira. Dok pijete kod njega studeno pivo, u kući pomalo neobične arhitekture sa poetskim enterijerom, on će Vam pričati o svom životnom putu i čitati pjesme iz svojih zbirki: „kad u ljeto omamljivo, miris trave u ponore, đe se pjesme mobske ore, Durmitore...“

2003-2007.